

עקב (374)

ואמר לו בכל יום דנין אותי על שלא הייתי מדקדק לברך כל הברכות ככוונת הלב. וצריך ביאור, וכי מה יש באי כוונת הלב שהיא עבירה כל כך גדולה, יותר מכל יתר העבירות? ברם, יסוד גדול של אמונה והכרת הטוב טמון בברכת המזון בכוונה, כיצד? הגמרא (ברכות נ.) אומרת שמברכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם לאו. כיצד? רבי אומר 'ובטובו' הגדול לא חסר לנו, וכו', הרי זה תלמיד חכם, ו'מטובו' הרי זה בור. וברש"י, שממעט בתגמולין של מקום. כי 'מטובו' הוא רק חלק מן הטוב, וכאילו אומר הקב"ה לא נתן לו את הכל. רואים מכאן עד כמה מחוייב האדם להודות להקב"ה על הטובות שהוא גומל עימו, ואדם שאינו מברך בכוונה מוכיח בכך שלבו אינו מרגיש את הטובות הללו.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (ח. י.)
ראוי להעתיק כאן יסוד חשוב בעניין האכילה שכתב השל"ה הקדוש: ואני בבחורתי למדתי תורה אצל רב הגדול המופלג החסיד מהר"ר שלמה ז"ל, כשנפטרתי ממנו לילך לנשואין שלי, אמרתי לו: רבי, ברכני, וציוה עלי מה לעשות. אמר לי בזה הלשון: קדש עצמך בשני עניינים אלו: בקדושת מאכל ובקדושת הביאה, והוי זהיר במאוד להרחיק אלף אמה ממה שנוגע לאיסור, והתקדש במאוד בקדושתם. כי שאר מצוות התורה אינם עושים רושם גופני, אבל אלו שני הדברים, האכילה מקיים הגוף והביאה מהווה הגוף. והרושם הזה עומד תמיד, ע"כ היה לשון פה קדוש זלה"ה.

ספר "להתעורר באהבתך"

לימוד תורה מתוך צער
וְאָשַׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַלְתִּי
וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי (ט, ט)

צריך להבין, אם משה היה זקוק בהיותו בשמים לאכילה ולשתיה, א"כ כיצד חי ארבעים יום בלא לחם ומים, הלא א"א לחיות בדרך הטבע יותר משבעה ימים ללא אכילה ושתיה, אלא ודאי חי בדרך נס, א"כ מה משתבח משה בזה שחי ארבעים יום ללא אכילה? הרי ע"י נס, ניתן לחיות אף אלף שנים בלא אכילה ושתיה. אלא נראה לומר שמה רבינו היה בצער, מאחר והיה זקוק לאכילה ושתיה כמו אדם רגיל, ושרוי היה בצער כמו מי שלא אכל ארבעים יום וארבעים לילה, ובצער גדול עסק בתורה, וחיותו היתה בנס. אמנם עדיין צריך ביאור, כיון שנעשה לו נס וחי ארבעים יום ללא אכילה ושתיה, מדוע נתנו לו לחיות בצער, ולא נעשה לו נס שלא יחוש כלל

פִּי לֹא עָלַתְּ לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם פִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יְחִיָּה הָאָדָם (ג. ח.)

רבי חיים מוורידבורג, אחי המהר"ל מפראג הבחין בספרו "ספר החיים", בסתירה לכאורה הקיימת בפסוק זה על תפקידה של הלחם: בתחילת הפסוק נראה כי לא הלחם לבדו יחיה האדם כי אם גם על דברים נוספים, ואילו בסיום הפסוק לא נאמר כי גם על מוצא פי ה' יחיה האדם, כי אם בלשון מוחלטת שמשמעותה שרק על מוצא פי יחיה האדם. רבי חיים מוורידבורג מתרץ שהפסוק מתייחס לשני סוגי אנשים: ישנם אנשים בעלי דרגה רוחנית גבוהה שהם יכולים לחיות על מוצא פי ה' בלבד, ואינם צריכים ללחם ולמזון. ואילו רוב העולם שאינם מצויים במדרגה גבוהה זו, צריכים גם לזה וגם לזה, ולכן יש להן שבעת האכילה לעסוק בתורה.

ספר "ושלל לא יחסר"

וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכַלְךָ אֶת הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְלֹא יָדַעְתָּ אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעַךָ פִּי לֹא עָלַתְּ לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם פִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יְחִיָּה הָאָדָם (ג. ח.)

קשה הלא כוונת משה היתה להגיד שבחו של מקום ולספר בכל החסדים אשר עשה עמהם, ולמה הזכיר "וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעַבְךָ", שעינה אותם והרעיב אותם עד שנתן להם המן. ונראה דהנה ביארו המפרשים שמחסדי השי"ת הוא מה שלפעמים מגיע לאדם איזה צרה ל"ע ואח"כ נושע לרווחה, כי זהו כדי שירגיש האדם בטובתו של המקום ב"ה. כי סתם האדם הלא לעולם לא יתעורר להודות לה' על שנתן לו עינים טובות, לא כן מי שנחלשו עיניו ואח"כ נתרפא, אז יודע מחסרונו שהיה לו מתחילה ולכן מודה לה' אשר ריפאו. וזה כוונת הכתוב: "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה" (תהלים קיח. כא), שמהעינוי הקודם מרגיש האדם כי הקב"ה הוא מגינו ומושיענו. וזה ששיבח משה רבינו את המקום, "וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעַבְךָ", ונתן לך הרגשת העינוי ורעב, ואחר כך "וַיֹּאכַלְךָ אֶת הַמֶּן", וזהו: "לְמַעַן הוֹדִיעַךָ... פִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יְחִיָּה הָאָדָם", שידע האדם כי השי"ת מחייהו בכל רגע ורגע ומרוב אהבתו יתברך אליו הוא מטיב לו תמיד, ומתוך כך מתקרב האדם להשי"ת, ואין לך טובה גדולה מזו להאדם שזוכה להכניס אהבת קונו בלבו.

ספר "מקח טוב"

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ (ח. י.)

במשנה ברורה (סימן קפה סק"א) מביא בשם ספר החינוך שהאדם הזהיר בברכת המזון, מזונותיו יהיו מצויים לו כל ימיו בכבוד. והביא שם עוד: כתב בספר חסידים, מעשה באחד שמת ונתגלה בחלום לאחד מקרוביו,

הלכה: על סברס (figue de barbarie), צנובר (pignon de pin) מה מברכים?

אילני סרק דהיינו שגדלים העצים מאליהם ללא זריעה ונטיעה, אם פירותיהם ראויים לאכילה גם ללא בישול מברך עליהם בורא פרי העץ, אך אם אינם ראויים לאכילה בעודם חיים אלא רק ע"י בשול וכדומה, ברכתם שהכל גם אם בישראל, דכיון שגדלים מאליהם וגם לא נאכלים חיים הרי נחשבים כעץ ולא כפרי ולכן על סברס וצנובר יש לברך פורא פרי העץ אף שהם אילני סרק, מ"מ ראויים פירותיהם לאכילה ללא בישול. וה"ה לפרי האדמה. ספר "הליכות ברכות, רב אופיר מלכא"

פתגם: געגועים שפת הדממה בין לבבות רחוקים. שמחלה

חקירה: סותר בשבת

היפוכה של מלאכת בונה, או שתי מלאכות נפרדות (שדיניהם שונים) (מנוחת עמ' יג-3 עמוד 92)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לכל הרוחות

הרבי ר' יעקב מראדזמין נודמן לעיירה אחת ונהרו חסידים רבים לקבל את פניו ולבקש ברכתו. היה ביניהם חסיד אחד שפילס דרכו אל הרבי בדחיפות ודחיקות בכוח מרפקיו. אמר לו הרבי: לך לכל הרוחות. נתחלחל החסיד ונתן קולו בבכי. הרגיעו הרבי ואמר: שוטה, הלא זוהי ברכת יעקב: ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה. ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קנה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייול לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה.

בצורך אכילה ושתיה כמו מלאכים? אלא ללמדנו: כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן ובתורה אתה עמל. רק תורה מתוך צער והדחק בכוחה להיות קנין לאדם.

ספר "אוצרות התורה"

מה ה' אֱלוֹקֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִיְרָאָה אֶת ה'... (י.יב)
המגיד מדובנא היה מספר שפעם בהיותו בוויילנא אצל הגר"א שאל את רבו, באיזה דרך משפיע צדיק מיראתו לבני דורו? השיב לו הגר"א במשל: כלי גדול שמסובב בכלים קטנים מכל צדדיו, יעמוד אדם וישפוך לתוך הכלי הגדול בלי הפסק, וברגע שיתמלא הכלי על גדותיו, כל מה שינבע ממנו יגיע לכלים הקטנים שעומדים מסביבו ובכל שינבע יותר ישפיע יותר למרחוק, אולם אם הוא עצמו לא יתמלא אין סיכוי שישפיע במשהו לכלים הסמוכים לו, על פי דברי הגר"א הללו ביאר המגיד מדובנא את מאמר חז"ל (ברכות לג):
"ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה את ה'..." שואלת הגמרא אטו יראה מילתא זוטרתא היא ועונה: אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא? לכאורה תמוה, א"כ לגבי משה איש האלוקים יראת שמים היא בגדר מילתא זוטרתא, אך עדיין לא מוכח שלגבי כל המון ישראל הוא כן? אולם על פי דברי הגר"א מובן היטב, שבאמת היראה דבר גדול הוא, אך בדורו של משה קל היה להשיגה על ידי שחי בדור כזה אדם גדול וקדוש שהשפיע על כל דורו להתקדש ולירא את השם. ספר "לחתך עליון"

עצות לזכות שתתקבל תפילתו

וּלְעֲבֹדוֹ כָּל לְבָבְכֶם (יא. יג)

עבודה שהיא בלב היא תפילה שהתפילה קרויה עבודה (רש"י). בספרים הקדושים מובאות עצות שונות שתסייענה לאדם שתפילתו תתקבל: "חפץ חיים" כותב בספרו "מחנה ישראל" (סוף פרק י) בשם המדרש (דברים רבה ואתחנן): אמר רב חייא בר רבה: "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה על ה'". הוי מתפלל וחוזר ומתפלל, ויש שעה שיענו לך. והתפילה שיתפלל על ענין זה לה' איננו דוקא בתפילת שמונה עשרה, אלא בכל עת שירצה יוכל להעתיר לה'. ואיננו דוקא בלשון הקודש, אלא אפילו בלשון שמורגל בו. אולם מדגיש החפץ חיים, כדי לזכות בכך יש להקפיד על שני תנאים: האחד: שתהיה תפילתו מעומק הלב ולא מן השפה ולחוצץ, ומה טוב אם יוכל לעורר לבו לבכי, שהרי כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעות שלא ננעלו. והשני, שיכוון שתפילתו תלך דרך ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש וקודש הקדשים, כמו שכתוב (מלכים א. ח. מח): "והתפללו אליך דרך ארצם... ושמעת השמים... ועשית משפטים", כמו שהורו לנו חז"ל לגבי תפילת שמונה עשרה (ברכות ל). וכשיקיים את שני התנאים הללו תפילתו בודאי לא תשוב ריקם. ספר "ומתוך האור"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr